

שיחות הר"ן קמ"ג

מים במשורה תשתה שלא ישתה מים לבד רק יתן משהו במים, ואכן צדיקים הקפידו בזה.

וטעם הדבר, כי כל דבר שבעוה"ז יש בו בירור, למשל חיטה עושים בה הרבה מלאכות עד שנעשה פת. כל מלאכה מברר את הניצוץ אלקי ומעלה אותו עד שיהיה יותר קרוב לאדם שהאדם יתפכו מניצוץ אלקי לבחי' אדם. כי כל שבירת הכלים היה שהכלים אמרו אנא אמלוך, והיה להם ישות. וכשנפלו לעולמות האלה, הם נמצאים בכל מאכל, וכל מאכל הוא כלי נשבר, וכל מה שאדם אוכל, נכנס בו כח של 'אנא אמלוך', איזה רצון בשביל עצמו. ומי שבדרגת אדם, צריך ללחום בעת האוכל, כמ"ש בזה"ק ששעת האוכל הוא עת מלחמה, מהי המלחמה, כי הכלים השבורים שבמאכל מפתים האדם לאכול בשביל עצמו, ואתה צריך ללחום לאכול בשביל השי"ת, להדבק בה' ע"י התענוג שיש במאכל, ולא לחשוב על תאוות הלב.

ואם הניצוץ כבר נתתקן הרבה ע"י כל מיני מלאכות שכבר עסקו עם הכלים הנשברים, כמו בפת, שכבר טחנו ובררו ולשו ואפו, לכן קל להעלות הפת, כיון שכבר נעשה בזה הרבה מלאכות, לכן הכלים הנשברים שבו כבר נתקנו הרבה, לכן קל להעלותו לבחינת אדם.

כי כל הל"ט מלאכות הם שורשם מט"ל אורות. כי השי"ת רצה כל ענין המלאכה בעוה"ז כדי להעלות השבירה. ויש

כי יש שני מיני אכילת הבהמיות דחינו שיש אדם שאוכל בתאוה גדולה כבהמה והמאכל הוא מאכל אדם, ויש אדם שאוכל כאדם אבל המאכל אינו מאכל אדם דחינו שהניצוצות לא נתבררו כל כך שראוי לאדם, אלא הוא מאכל בהמה והאוכל משני המאכלים האלו בא לידי חולי הקדחת.

כתיב אדם ובהמה תושיע ה' (תהלים ל"ו, ז), אדם בגי' מ"ה בהמה בגי' ב"ן. והחילוק בין בהמה לאדם הוא שהבהמה יש לה רק בחינת שם ב"ן בחי' מלכות, מלכות הוא בחי' כלי. בלשון הסולם הוא רצון לעצמו. כי הז"א משפיע למלכות ומלכות רק מקבלת. ואדם שנמצא במצב שחושב רק על עצמו, אינו חושב מהשי"ת אזי הוא בחי' בהמה. ומי שאוכל בשביל תאוותו, הוא בבחי' (משלי י"ה, א') לתאוה יבקש נפרד, והוא בבחי' בהמה. וכל ענין התאוה הוא שאוכל בשביל עצמו, בחי' בהמה.

ומי שאוכל ויש לו איזה מחשבה בשביל השי"ת, אם שיהיה לו כח לעבודת ה', או שידבק בו ית' ע"י התענוג בהטעם. כל מחשבה קדושה נותנת לו דרגת אדם. אדם לשון אדמה לעליון (ספר השל"ה תולדות אדם הקדמה).

אבל צריך לדעת שהשי"ת עשה שבירת הכלים, וניצוצי קדושה נפלו לעולמות ביי"ע, ויש ל"ט מלאכות לברר הניצוץ. והמגיד אמר להבית יוסף שלא ישתה מים סתם, שזה מביא לתאוות ח"ו. כמ"ש במשנה

באוכל איזה ניצוץ קדוש, חיות אור ותענוג. וזה התענוג יש לו כח חזק מאד, או שחושב על התענוג הגשמי, ובוה שוכח מהשי"ת, כי התענוג משכיח את האדם מדברים אחרים. או שלוקח התענוג, וחושב שזה התענוג בא מהשי"ת שהוא מקור כל התענוגים, וזה מביא לו איזה קשר להשי"ת, שהוא רוצה להיות מקושר להשי"ת שהוא מקור כל התענוגים. ואם זוכה לבא למחשבות קדושות ע"י התענוג, ומקבל באכילתו השתוקקות להשי"ת שזה עיקר קדושת האכילה (כמבואר בלקו"מ ח"ב סי' ז). והגם שיש בזה רכבות מדרגות, אבל כל אחד ואחד יש לו בזה שייכות. כי כל אחד יש לו איזה התענוגות באמצע האכילה, ואם זוכר את השי"ת בזה, נעשה תיקון גדול. ומי שזוכה יותר, הוא בא להשתוקקות של מדרגת הכתר שזה ענין הצחצחות.

ואי' בספר מגיד מישרים שמי שזוכה ללמוד בעת האכילה, אפי' במחשבת, זה בעצמו גורם שאינו נמשך אחר התאוות. כי אי אפשר להתענג מדבר בתכלית התענוג רק אם הוא חי את התענוג, ואם מסיח דעתו לדברי תורה, הרי זה בעצמו נחשב כקרוב, כי הביא את הניצוץ למקום התורה. אבל אעפ"כ אינו תכלית כונת האכילה. כי בודאי שצריך לחשוב דברי תורה, אבל בעיקר שהתענוג הזה יביאנו לדביקות יתרה בהשי"ת, לא רק היסח הדעת מהתאוה, אלא להתדבק יותר בהשי"ת.

וזה שכתוב (תהלים סו יב): "הרכבת אנוש לראשנו" דהיינו כשאנו במדרגה קטנה שאדם גדול ממנו שאנו אוכלים משני המאכלים הנ"ל, אזי "באנו באש ובמים" היינו קר וחם דהיינו קדחת ואפלו הרופאים אומרים גם כן כך, שקדחת בא מן מאכל יותר וזה בגשמיות,

צדיק שמעלה ע"י תורה ומצוות לבד, ומי שאינו זוכה, צריך להעלות דרך מרחות ויגיעות, כל מרחח שבעוה"ז הוא מין מלאכה, וזו המרחח מעלה הניצה"ק. כידוע מהתורה חכם שהעלאת הברורין הוא או ע"י תורה ומצוות או ע"י יסורים, יסורים לאו דווקא, אלא כל מרחח ומלאכה מזכך הניצוץ. לכן הפת שהיה בו הרבה מלאכות לכן נתתקן הניצוץ שבו, לכן קל להעלותו מבהמה לאדם, מבי"ע לאצילות.

משא"כ המים שלא עשו בהם שום מלאכה, לכן מאד קשה להעלותו.

וזהו שאמר רביו ז"ל דיש שני דברים שיכולים לגרום לחולי קדחת. אם אוכל מאכל שלא לשם שמים, רק לשם תאוה, ואינו לוחם בעת האוכל לכבוד השי"ת לבא למחשבות קדושות, ולמנוע עצמו מתאוות יתרות ושוכח מהשי"ת לגמרי בעת האוכל, הרי הוא כדרגת הבהמה. ובודאי שאם בירך ברכה בכונה הוא כבר לא כמו בהמה. וכמ"ש בזה"ק שאפי' אם אוכל בתאוה גדולה, אם יכוון בכוונות הברכה ראשונה וברכת המזון, זה בעצמו מתקן הרבה. משא"כ הברכה בלא כונה הגם שיש בה קדושה, אבל אם מחשבתו בפירוד, הוא בלי קשר עם השי"ת, בבחי' בהמה.

עכ"פ הרי עיקר העבודה אינו רק לכוון בברכות, שזה בודאי עיקר העבודה הראשונה, כמ"ש האריז"ל שזה עיקר טהרת המוחין והדרך ההשגה, והכל תלוי בכונת הברכות הנהנין, שזה כל אחד יוכל לקיים. אבל יש עוד עבודה ללחום מלחמת ה' באמצע האכילה. לא לשכוח מהשי"ת בעת האוכל. ואם זוכה למנוע עצמו מתאוות יתרות, בודאי יש בזה ענין גדול, וחזין מזה סוף סוף האדם מתענג מהאכילה, כי יש

לגבורות יתרות. או אפי' שהמאכל טוב, אלא שהוא עצמו נופל לאש תאוות שבזה מגביר את הגבורות. לכן נופל לחולי קדחת, שאין מיוזוג בגופו והגבורות נתגברו.

והתיקון הוא להגביר את החסדים. בכל העבודות דבחינת החכמה. כי אם אכל שלא בקדושה, הרי התענוג העבירו מהדביקות, וכבר הוא ברוחניות בבחי' קדחת. התיקון הוא שתיכף ומיד שאכל איזה מאכל ושכח מהשי"ת ח"ו, ידע שעכשיו מתגברים הגבורות. ועליו מיד לתקן להגביר החסדים, לאו דווקא בעת האכילה ממש, אלא שכונת האכילה נמשך לאחר האכילה. שאם אכל שלא בהקדושה הראויה, הרי מיד מרגיש האש של גבורות, שהוא בחי' קדחת ברוחניות. ואם מיד מגביר החסדים והדביקות והביטול להשי"ת, הרי נתתקן המיוזוג בתוך האדם, וחוזר לתקן האכילה.

הרי שכונת האכילה הגם שהוא לפני אכילה ובאמצע האכילה, אבל הרבה פעמים אין אנו זוכים לקדש עצמינו בעת האכילה, וצריך מיד אח"כ לזכור בהשי"ת ולהתבטל להשי"ת, בזה בעצמו יתקן האכילה שיהיה אכילה בקדושה שעיי"ז ממשיכים כל המופתים וכל הגילוי אלקות (וכמ"ש בלקו"מ סי' מ"ז), עד ביאת גוא"צ ברחמים בב"א.

וברוחניות גם כן, כי כשאדם הוא בבחינת דעת אזי יש בו אהבה ויראה דקדושה וכשנופל חס ושלום מבחינת דעת אזי נופל לאהבה ויראה הנפולה וכשאדם אוכל אחד משני המאכלים הנ"ל הוא נופל מבחינת דעת כי (קהלת ג יט): "מותר האדם מן הבהמה אין" הינו בחינת דעת בחינת (איוב כח יב): "החכמה מאין תמצא" נמצא כשאוכל מאכלים כאלו הוא בחינת בהמה ונופל מבחינת דעת ונופל באהבה ויראה הנפולה וזה שכתוב "הרכבת אנוש לראשו" הינו כנ"ל, אזי "באנו באש ובמים" דהינו באהבה ויראה הנפולה:

אי' במדרש (ויקרא רבה ט"ז ב') שהשי"ת עשה את האדם חצי דם חצי מים. כל חיות האדם הוא חסדים וגבורות. וכל עת חי האדם במיוזוג של חסדים וגבורות, ובזה יכול לחיות. הגם שהחסדים גוברים על הגבורות, אבל בדרך כללי זה בחי' חציו חסדים וחציו גבורות. וזה נקרא משקל הנכון, מתקלא.

כשאדם אוכל מאכל, המאכל צריך להתאחד עם האדם, ויש באדם חסדים וגבורות בדעת. ואם אדם מגביר את הגבורות, שזה האש של התאוה. אזי האש הגבורות מתגבר. או כשאוכל מאכל שאינו מבורר, הרי המאכל יותר חזק ממנו, ונופל

